



Aleksej Cegner, Fight the fear, Slovenija

Međunarodna izložba fotografija
International photography exhibition

TREĆI ELEMENT - VODA 2023.
THIRD ELEMENT - WATER 2023

GALERIJA PRINCIPIJ

21. - 28. 11. 2023.

I kada bi sve na ovoj planeti izgorjelo, ostala bi voda – i u njoj iskra novog života.

And if everything on this planet were to burn, water would remain - and in it the spark of new life.

Voda, voda i samo voda

Jest, voda je osnovni životni agens bez kojega života nema. Voda je svuda oko nas i u svim mogućim stanjima i oblicima. Razmišljati o vodi kao egzistencijalnom statusu, razmišljati o vodi u kontekstu dnevne ekološke realnosti, razmišljati o vodi kao energent-skom potencijalu, vodi kao strateškom elementu... Voda je ratna moneta. Voda je život i to je suština i sudbina ove civilizacije. Ova razmišljanja potaknula su me da prije petnaestak godina pokrenem međunarodni natječaj na temu vode pod nazivom Treći element. Autori su prepoznali važnost i aktualnost teme tako da se svaki put prijavi znatan broj autora.

Ove godine prijavilo se 132 autora iz Hrvatske, Slovenije, Bosne i Hercegovine, Srbije, Sjeverne Makedonije, Malte, Rumunjske i Finske sa ukupno 712 fotografija. I svi su autori u potpunosti odgovorili na temu, ali i pokazali zavidnu razinu originalnosti, kreativnosti u interpretaciji raznorodnih motiva. Autori su se jako potrudili i baš je zbog toga odabir bio vrlo težak. Težak utoliko što je ovaj ogroman broj dobrih fotografija trebalo svesti na razumnu mjeru, na mjeru dobre izložbe. Što se tiče prijavljenih fotografija, kod svih je tema neupitna pa sam u sljedećem koraku promatrao kako je koji autor pojedini motiv interpretirao i u tom smislu pokazao potpunu autonomiju svoje kreativnosti. Dakle, analizirao sam kompoziciju koja ovisi o točki promatranja /položaju fotoaparata/ u odnosu na zahvaćeni sadržaj i u mnoštvu sjajnih fotografija detalji su odlučivali koju ću odabrati za izložbu. Važan moment u fotografiji je i to je li motiv u boji opravdano transponirati u crno-bijeli status? Je li to autor uradio suvislo i s opravdanjem ili zato što mu program tu mogućnost nudi? Pažljivom analizom kompozicijskih elemenata unutar kadra i zahvaćenog sadržaja, neovisno o tome je li fotografija crno-bijela ili u boji, tražio sam kompozicijsku dosljednost, tj. „čistoću“. Sljedeći moment koji je pomagao da se odlučim u odabiru fotografija je poruka koja je katkada jasnija, a katkada skrivenija u kolopletu kompozicijsko-likovnih i sadržajnih elemenata pojedine fotografske slike. Uspješno usklađivanje svih ovih kompleksnosti govori, da ne kažem o zrelosti, o statusu ili kreativnosti pojedinoga autora.

U zadnjih nekoliko godina na natječajima i izložbama sve su više prisutne fotografije napravljene dronom. Upitno je trebaju li fotografije snimljene njime biti u istoj kategoriji s ostalima, odnosno onima koje autor radi aparatom iz ruke. Pogled iz gornjega rakursa može biti i često jest vrlo atraktivan, pa je u tom smislu autor koji koristi dron u prednosti nad svima ostalima. Otvoreno je pitanje bi li ubuduće trebalo napraviti zasebnu kategoriju za tako napravljene snimke. Da stvar bude do kraja jasna - nisu sve fotografije napravljene ovim letećim pomagalom dobre jer uspješnost opet ovisi o čovjeku, o onome tko upravlja dronom. Dakle, treba imati i tehničkoga / letačkoga/ umijeća, a svakako, kao i u svakom fotografskom području, autor treba biti dovoljno senzibilan i kreativan. Spomenutih sve popularniji dron i

raspisah se o njemu jer je i na ovoj izložbi nekoliko vrlo uspješnih fotografija načinjeno njime. Neke sam i pohvalio.

U cijelom ovom mnoštvu pitanja i okvira kroz koje sam trebao, i jesam, promatrao pristiglih 712 fotografija, za izložbu sam odabrao 82 od 82 autora pokušavajući napraviti koncept izložbe kroz koju će se moći „pročitati“ sva kompleksnost i slojevitost vode kao životne neminovnosti, vode kao bezgraničnog prostora ljepote i rekreacije, vode kao neiscrpnoga izvora energije. Iako je u natječaju navedeno da će biti pohvaljena tri autora, zbog iznimno dobrih fotografija jedanaest sam ih pohvalio jer svaka od pohvaljenih fotografija, tj. autora, pokazuje vrlo visoku razinu kreativnosti. U ovom kontekstu pristiglih fotografija sljedeće pohvaljene se ističu i po svim su elementima procjene iznad drugih: Marijo Maduna, Mikro kozmos, Bosna i Hercegovina; Dubravka Kanjski, Iz serije Tri agregatna stanja, Hrvatska; Jussi Helimaki, By the waterfall, Finska; Vladimir Jovanovski, Fellowship, Sjeverna Makedonija; Gordana Nejgebauer, Imati i nemati, Srbija; Valentina Bunić, Lost Soul, Hrvatska; Jurij Pelc, Earth vains, Slovenija; Anja Tomanič, Dying world, Slovenija; Davorica Trbojević, Treptaji, Hrvatska; Maja Stošić, Odmaranje na vodi, Srbija; Ovi D. Pop, The flame 02, Rumunjska.

Kao najbolju fotografiju odabrao sam fotografiju Fight the fear Alekseja Čegnara iz Slovenije. Fotografija je crno-bijela, vertikalnoga usmjerenja. Kadrom po vertikali dominira blago zamučeni vodopad, a donji dio kompozicije je skoro potpuno crn, s tu i tamo pokojim detaljem. Na gornjem rubu te crne plohe - tla, stoji osoba u bijelom i promatra taj veličanstveni vodopad. Kada voda udara u vodu, proizvodi vodenu „prašinu“, mnoštvo sićušnih kapljica, koje dodatno zamagljuje dio kadra, što doprinosi sveopćoj atmosferi doživljaja slike. Voda je ogromna, voda je neobuzdana, voda je snažna i toj i takvoj predstavi vode suprotstavlja se sićušni čovjek. Ovo nije čovjek, ovo je njegova misao. Ova osoba nije pojedinac - ona je metafora ove civilizacije. Fotografija se zove Fight the fear /Borite se protiv straha/ i u nekom prvom „čitanju“ slike može se prepoznati mogućnost straha, straha od ogromne količine nečega, u ovom slučaju vode - nepredvidive i neuhvatljive. Mislim da je značajnije na slici prepoznati sučeljavanje vode, te ogromne količine koja se uz vrlo snažnu zvučnu kulisu sručuje s gornje razine na drugu, donju razinu i time proizvodi fascinantan vizualni doživljaj. Nasuprot te vode nije samo maleni čovjek, već stoji druga nevidljiva moć - stoji misao, ljudska misao, a ona je moćna i nedokučiva, i nama je samo za nadati se da će voda i ljudska misao pronaći sinergijske i kohezijske spona i da će sačuvati ovu civilizaciju. Čestitke svim autorima u nadi da se vidimo i dogodine!

Borislav Božić, prof.
Studeni 2023.

Water, and Water Alone

It's true, water is the basic element, without which there is no life. Water is all around us and in all possible states and forms. To think about water as an existential necessity to think about water in the context of our daily environmental reality, to think about water as energy potential or a strategic element... Water is the currency of war. Water is life and this is the essence and destiny of our civilisation. About 15 years ago, these thoughts prompted me to launch an international photography competition on the topic of water, called The Third Element, which has been held each year since then. Recognising the significance of this topic, many photographers regularly submit their works to the competition. This year, 132 photographers from Croatia, Slovenia, Bosnia and Herzegovina, Serbia, North Macedonia, Malta, Romania and Finland applied, with a total of 712 photos. All of them addressed the topic in full and showed an enviable level of originality and creativity in the interpretation of various motifs. The photographers put in a lot of effort, and that is why the selection process was very difficult, insofar as this huge number of good photographs had to be reduced to a reasonable measure, suitable for a good exhibition. As for the submitted photos, the topic was unquestionable in all of them, so in the next step I focused on how the photographers had interpreted a particular motif and thus showed the complete autonomy of their creativity. Therefore, I analysed the composition with reference to the point of view, camera position, or relation to the captured scene. As a result, among the many great photos, it was the details that were crucial in selecting those which make up the exhibition. An important criterion in photography is whether the transposition of a colour motif into black and white is justified, and whether it has been done coherently and with reason or just because the possibility existed. By carefully analysing the elements of composition within the frame and image, regardless of whether the photo was black and white or in colour, I searched for compositional consistency, or 'purity'. The next criterion that helped me decide on the selection of photos was the message: at times clear, and at others somewhat hidden among the myriad compositional-artistic elements of individual photographic images. The successful harmonisation of all these complexities speaks for (leaving aside the maturity) the status as well as creativity of individual photographers. Over the last few years, photos taken via drone have been appearing increasingly in competitions and exhibitions. The question that arises is whether these photos should be included in the same category as those taken by handheld camera. The view from above can be – and often is – very attractive, so in this sense the photographer who uses a drone has an advantage over the others. It is an open question whether in the future a separate category should be introduced for such photos. To make the matter completely clear: if a photo is taken via a drone, it does not automatically mean that it is good, because this again depends on the individual drone operator. That is to say, the photographer requires technical/flying skills, as well as the degree of

sensitivity and creativity necessary in any field of photography. I mention the increasing popularity of drones because this exhibition includes several very successful photos taken with the aid of one. I awarded some of them a commendation.

In all this multitude of questions and frameworks through which I should – and did – observe the 712 photos received, I chose 82 photos by 82 photographers for the exhibition, trying to create a concept through which it will be possible to 'read' all the complexity and multifaceted nature of water as life's inevitability, water as a boundless space of beauty and recreation, water as an inexhaustible source of energy. Although it was originally planned that only three photographers would receive commendations, in the end I decided to extend this to eleven of them due to their extremely good photographs, each showing a very high level of creativity. In this competition, the following photos that received recognition stand out with regard to all assessment criteria: Marijo Maduna: Microcosmos (Bosnia and Herzegovina); Dubravka Kanjski: From the series Three Aggregate States, (Croatia); Jussi Helimaki: By the waterfall (Finland); Vladimir Jovanovski: Fellowship (North Macedonia); Gordana Nejgebauer: To have and not to have (Serbia); Valentina Bunić: Lost Soul (Croatia); Jurij Pelc: Earth vains (Slovenia); Anja Tomanič: Dying world (Slovenia); Davorka Trbojević: Blinks (Croatia); Maja Stošić: Resting on the water (Serbia); and Ovi D. Pop: The flame 02 (Romania).

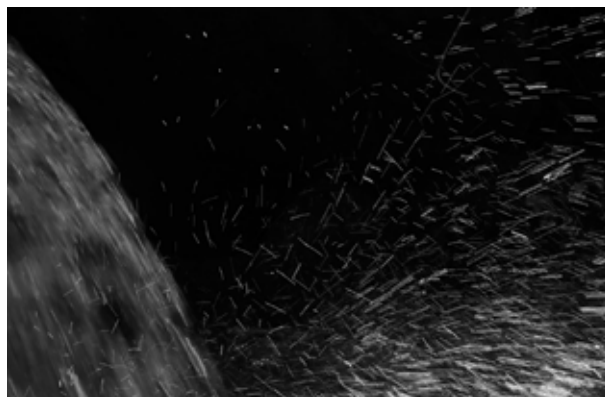
As the best photo, I chose Fight the fear by Aleksej Cegner from Slovenia. It is a black and white photo in portrait orientation. The image is vertically dominated by a slightly blurred waterfall, and the lower part of the composition is almost completely black, with a few details here and there. On the upper edge of that black surface (the ground), stands a person in white observing that magnificent waterfall. When water hits water, it produces spray, a multitude of tiny droplets, which additionally blur part of the frame, and this contributes to the overall atmosphere and visual experience. Water is huge, water is unrestrained, water is strong, and this representation of water is set against a tiny man. This is not a man, but his thought. This person is not an individual, but a metaphor for this civilisation. The photograph is called Fight the fear: when "reading" it for the first time, one can recognise the possibility of fear, fear of a huge amount of something, in this case water – unpredictable and elusive. I think that it is more significant to recognise the confrontation of water in the image – that huge amount which, with a very strong soundscape, falls from the upper level to the lower level, thus producing a fascinating visual experience. Juxtaposed with that water is not just a small man, but another invisible power – there is thought, human thought, which is powerful and inconceivable, and we can only hope that water and human thought will find synergistic and cohesive bonds and preserve this civilisation. Congratulations to all the photographers – I look forward to seeing you again next year!

Borislav Božić
November 2023

POHVALJENI



Gordana Nejgebauer, Imati i nemati



Jussi Helimaki, By the waterfall



Jurij Pelc, 4. mart 2023.



Dubravka Kanjski, Iz serije Tri agregatna stanja



Maja Stošić, Odmaranje na vodi



Anja Tomanič, Dying world

POHVALJENI



Vladimir Jovanovski, Fellowship



Marijo Maduna, Mikro kozmos



Davorka Trbojević, Treptaji



Ovi D. Pop, The flame 02



TREĆI ELEMENT 2023. / THE THIRD ELEMENT 2023.

132/712

Hrvatska, Slovenija, Bosna i Hercegovina, Srbija,
Sjeverna Makedonija, Malta, Rumunjska i Finska



Rudi Uran
Grew up No3



Aleksandar Žarkov
Uvac



Paulino Giroto
(Ne)Mima



Geza Farkaš
Guske



Dario Dorčić
Pješčane formacije 2



Sonja Janša Gazič
Girl with a Pearl Earring



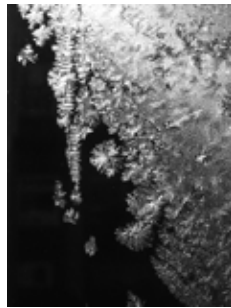
Zvonimir Tanocki
Dunav 2



Evguenia Tranfić
Bijes



Tomi Križaj, Hearth



Željko Krčadinac
Prozorski filigran



Jože Marinič
Morning serenity



Dušan Živkić, Šodroš 2



Miloš Krstić, Float



Nedeljko Marković
Na lepom plavom Dunavu



Željko Orlić, Sup



Matjaž Šimic
Tidal current



Peter Balantic
Ice kingdom



Andreja Ravnak
lady from Mars



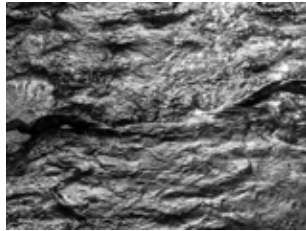
Radojka Pantović, Mir



Dijana Nazor Čorda
Biseri od rose



Aleš Žiberna, Srečanje



Biljana Knebl, Water



Maja Tomić, U magli



Dejan Kokol
Planinsko polje 7



Ilija Stanušić, Vodostaj



Tijana Lubura
Koren postojanja



Maja Verdonik
Đulin ponor



Sladana Pantelić
Ledom crtano



Alan Orlič, Plaža



Želimir Vuletić
Žedna zemlja



Milena Milenković
Crno jezero 01



Suzana Čotar
Sand illusions



Zoran Andonov
Church celebration 2



Danica Novak
Moment 03



Hrvoje Mahović
U izmaglici



Robert Strahinjč
Rekreacija



Mirsad Mujanović
Slap na Pričkom potoku 2



Kristina Matijaš
Zaboravljen



Gordana Pošćić
Slap Rinka



Lidija Štenc
Umjetnost
maglovitog jutra



Linda Spicijarić
Snaga valova



Dušan Gorast Miška
Preparations



Sonja Diklić
Glečersko jezero



Thea Pavlin, Yin Yang



Staša Sobolevski
Tražeći kopno



Biserka Dunić
Bubbles all around



Neda Rački, Opomena



Darko Stančić
Rječina kod Grohova



Marijan Matković
U okruženju



Željko Čar, Refleks



Silvija Butković, Nemir



Ana Alebić-Juretić
Drugi izvor



Maja Alvanovic
The Harvest



Aleksandra Jovanović
Majka i ćerka



Ivana Keser
Retencija



Marina Blažević
Morske dubine



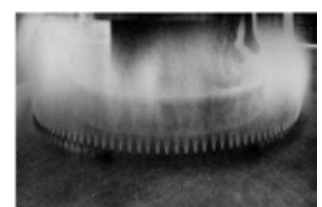
Elma Dujčić
Jutro u polju soli



Sandra Polić Zivković
Tanka crna linija



Nenad Martić
Prije nego što zaroniš



Ištvan Virag
Vodskok



Mitja Legat, Pollen



Damir Rajle
Poplava života



Đoko Glušica
Led na Rječini



Snježana Bratanović
Kap u moru



Marta Radić
Labuđe jezero



Tatjana Travica
U suživotu s kamenom



Stjepan Rogić, Led



Joško Šimic
Floating church



Neda Čamić
I nekad i sad



Goran Gručić, More

- FOTOKLUB RIJEKA
- GALERIJA PRINCIPI
- SEKCIJA ANALOGNE FOTOGRAFIJR
- SEKCIJA MLADIH
- MUZEJSKA ZBIRKA FOTOOPREME
- BIBLIOTEKA FOTOGRAFSKE LITERATURE

VODA

Možda bi naš Planet trebao nositi ime VODA umjesto ZEMLJA.

Gledajući Zemlju iz svemira vidi se ogromno plavetnilo koje čini 2/3 mora i oceana, a samo 1/3 čini kopno.

Neprekidno kretanje vode sa svoja tri lica (vodena para, voda i led) daje joj životnost kakvu nema niti jedna druga tvar.

Voda života gradi čak 70% našega organizma. Na Zemlji je samo 2,5% slatke vode, od toga je oko 70% zarobljeno u ledenjacima.

To znači da nam je izravno dostupno samo 1% pitke vode.

Međunarodna izložba / International exhibition
TREĆI ELEMENT - VODA 2023. / THIRD ELEMENT – WATER 2023

Program Galerije Principij / Program of the Principij Gallery

Ul. pod Voltun 4, 51000 Rijeka, Hrvatska

Studen / November 2023.

Izdavač / Publisher: Fotoklub Rijeka

Za izdavača / For the publisher: Borislav Božić

Tekst u katalogu i likovno oblikovanje pozivnice, plakata i kataloga / Text in the catalog and artistic design of invitations, posters and catalogs: Borislav Božić

Rad Fotokluba Rijeka financijski pomaže Grad Rijeka

The work of the Rijeka Photo Club is financially supported by the City of Rijeka

Fotoklub Rijeka više od 125. godina djeluje u širenju kulture fotografske slike, a to je vidljivo iz činjenice da su manje-više svi riječki fotografski autori bili članovi Fotokluba Rijeka i u klubu su se formirali kao značajni riječki i hrvatski autori. Klub i danas djeluje na tom tragu i nosi značaj referentnog centra za fotografsko stvaralaštvo. Programski i organizacijski je otvoren, kreativan, radno i komunikacijski dinamičan. Radnim i stvaralačkim okruženjem Fotoklub djeluje na edukaciji i pomoći u profiliranju novih autorskih osobnosti. Strukturom i kvalitetom programa kod posjetitelja njeguje razumijevanje te kritički stav spram medija fotografije. Propitivanjem vrijednosti fotografije digitalnog doba stvara kritičko okruženje koje prepoznaje, valorizira i usvaja suvremene umjetničke prakse.

Slijedi ideju sveobuhvatnosti fotografskog stvaralaštva. Novoformiranu biblioteku fotografske literature i časopisa proširuje novim naslovima te je u potpunosti u funkciju. Muzejsku zbirku fotografske opreme i pribora nadopunjuje i u okviru Centra za kulturu fotografije učini je dostupnom javnosti. Posebnu pažnju posvećuje mladim, kroz Sekciju mladih Fotokluba Rijeka, kako bi u svom odrastanju bolje i lakše razumjeli fotografiju s aspekta kreativne platforme ili naprosto slike kao dominantnog elementa u kontekstu suvremenih vizualnih komunikacija. Bez zadržke podržava i potiče fotografske prakse i analognog i digitalnog profila kroz redovni rad i kroz aktivnost Sekcije ljubitelja analogne fotografije i starih fotografskih postupaka. Razvija i proširuje suradničku mrežu fotografskih autora, tumača i teoretičara fotografskih praksi, povezivanje i suradnja sa srodnim ili sličnim institucijama. Održava i proširuje percepciju snažnog promotora fotografije u lokalnoj zajednici, a i u širem okruženju. Ovakvu sveobuhvatnost i demokratičnost Fotoklub njeguje više od 125 godina i nastavlja s dobrom praksom, a s ciljem popularizacije fotografskog stvaralaštva, ali i izdvajanjem i afirmiranjem pojedinaca sa snažnom umjetničkom osobnošću.

Borislav Božić, prof.



Valentina Bunić, Lost Soul

POHVALA